

РЕШЕНИЕ

№ 1558

гр. Пловдив, 06.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЛОВДИВ, XV ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на девети март през две хиляди двадесет и трета година в
следния състав:

Председател: Христо Г. Иванов

при участието на секретаря Елица Ч. Колибаровска
като разгледа докладваното от Христо Г. Иванов Гражданско дело №
20225330113102 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 140, ал. 3, във вр. чл. 146 ГПК. Съдът е сезиран с
искова молба от Л. Д. Д., ЕГН ***** против „Изи Асет Мениджмънт“ АД, ЕИК
131576434 и „Файненшъл България“ ЕООД, ЕИК 202513690, с която са предявени
обективно и субективно съединени установителни искове с правно основание чл. 124, ал. 1
ГПК, вр. чл. 26, ал. 1 ЗЗД, за прогласяване на нищожността на договор за паричен заем №
***** от *****г., сключен между ищеца и „Изи Асет Мениджмънт“ АД, както и
нищожността на договор за предоставяне на поръчителство № ***** от *****г., сключен
с „Файненшъл България“ ЕООД.

В исковата молба се твърди, че между ищеца и „Изи Асет Мениджмънт“ АД е сключен
договор за паричен заем № **** от *****г., а между ищеца и „Файненшъл България“
ЕООД е сключен договор за предоставяне на поръчителство ***** от *****г. Ищецът
поддържа, че процесните договори са нищожни. Счита, че уговореният фиксиран годишен
лихвен процент от 40,90 % нарушава добрите нрави и внася неравноправие между страните.
Намира, че недействителността на клаузата за договорна лихва води до недействителност на
кредитната сделка. Твърди, че не били спазени и изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК – в
договора да е разписан действителният размер на ГПР. Действително приложеният ГПР бил
различен от посочения в договора, като сочи, че по този начин кредиторът заблудил
потребителя, поради което счита за нищожна клаузата за ГПР, с произтичащите правни
последивици по чл. 22 ЗПК – нищожност на кредитната сделка поради липса на задължителен
реквизит от съдържанието на договора за потребителски кредит по чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.
Счита, че уговореното възнаграждение за фирмата – поръчител е разход по кредита, който
следвало да бъде включен при изчисляване на ГПР. Посочва, че в нарушение на чл. 19, ал. 1
и 2 ЗПК кредиторът не е включил в ГПР разходите, които следвало да извърши ищеца за
заплащане на възнаграждение за фирмата – поръчител. Невключването му в ГПР водело до
несъответствие на действително прилагания от кредитора разход в кредитното отношение и
представлявало „заблуждаваща търговска практика“ по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1
ЗЗП.

Твърди, че възлагането на потребителя на задължения, които следва да заплаща кредитора са в изключителен интерес на кредитора и във вреда на потребителя, който е по слабата страна в правоотношението, поради което е налице нарушение на чл. 143 ГПК. Твърди, че задължавайки потребителят да сключи договор за поръчителство, кредитодателят е договарял в полза на поръчителя по смисъла на чл. 22 ЗЗД, като ако ищцата би изразила воля да сключи договор за поръчителство, тя не го прави в изпълнение на свое задължение към кредитодателя, а единственият ѝ мотив би бил да надари кредитора. В този смисъл сочи, че на основание чл. 225, ал. 1 ЗЗД по договора за дарение дарителят следва да престира незабавно, в противен случай договорът е нищожен, а в процесния случай възнаграждението за поръчителя се погасявало на погасителни вноски. Поддържа, че предвид акцесорния характер на договора за поръчителство, последният е недействителен, поради недействителност на обезпечената сделка – договорът за паричен заем. По така изложените съображения моли за уважаване на предявените искове.

В законоустановения за това срок по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът „Изи Асет Мениджмънт“ АД е депозирал отговор на исковата молба, в който излага подробни съображения за нейната неоснователност. Твърди, че в сключения договор бил ясно посочен лихвения процент и годишния процент на разходите по кредита. Годишният лихвен процент от 40 % минимално надвишавал трикратния размер на законната лихва, поради което и не следвало да се приеме, че е налице нарушение на добрите нрави при установяването му. Договорната лихва представлявала цената за ползване на усвоения паричен ресурс. Твърди, че подписвайки договора при посочените параметри ищецът сам е преценил възможностите си, поради което счита, че не е налице противоречие с добрите нрави. Счита, че размерът на годишният лихвен процент е определен изрично по размер, като е съобразен с ограниченията, установени в разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК. Счита, че не е налице соченото от ищеца нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, тъй като годишният процент на разходите е установен в размер, съобразен с разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК и не надвишава петкратния размер на законната лихва. Твърди, че ГПР представлява възнаграждението на кредитора и други допускания, свързани с договора за потребителски кредит, а възнаграждението за поръчителя, произтича от друго правоотношение, поради което не е част от установения в договора ГПР, който е фиксиран. Следователно в договора не била предвидена възможност за промяна на ГПР, поради което не са предвидени и уговорени допълнителни допускания. Соци, че в договорът за поръчителство изрично е предвидено, че последният влиза в сила единствено ако заемополучателят не изпълни задължението си за предоставяне на обезпечение в установения тридневен срок. Твърди, че съгласно клаузите на ЗПК годишният процент на разходите се определя към датата на сключване на договора за паричен заем, поради което към този момент не е известно дали заемополучателят ще изпълни задължението си за предоставяне на поръчителство. Оспорва твърденията на ищеца за недействителност на договора за поръчителство, като сочи, че за изтъкнатото противоречие на последния с нормите на добрите нрави, не е посочена конкретна обосновка. Соци, че не е налице нееквивалентност на престациите, тъй като поръчителят се задължава да отговаря с цялото си имущество солидарно с длъжника за изпълнение на неговите задължения. Твърди, че поръчителят е сключил договора за поръчителство само и единствено поради възлагане от страна на ищеца и само при условие, че ще получи уговореното възнаграждение. Поддържа, че дори да се приеме, че договорът за заем е недействителен, тъй като ищецът не е изпълнил задължението си за предоставяне на другите две обезпечения по договора за заем, последният дължи възнаграждение на поръчителя. По така изложените съображения се моли за отхвърляне на предявените искове.

В законоустановения за това срок по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът „Файненшъл България“ ЕООД е депозирал отговор на исковата молба, в който излага съображения за нейната неоснователност. Соци, че основният предмет на дейност, който осъществява и е вписан в ТР, е предоставяне на гаранционни сделки по занятие. Твърди, че ищецът, с цел да избегне неблагоприятни последици от неизпълнение на задълженията си по договора за кредит, установени в клаузата на чл. 4 от Договора, е потърсило неговите услуги. Соци, че причината за сключване на договора от страна на ответника е именно възможността за получаване на възнаграждение. По така изложението съображения счита за неоснователни твърденията на ищеца, че договорът за поръчителство е лишен от правно основание.

Твърди, че договорът за поръчителство не е установен в противоречие с добрите нрави, като не е налице твърдяната от ищцата явна нееквивалентност на престациите, тъй като срещу възнаграждение е поел задължение да отговаря с цялото си имущество – солидарно с длъжника, за изпълнение на неговите задължения. Сочи, че е сключил договора за поръчителство само и единствено поради възлагане от страна на ищеца и именно предвид установеното възнаграждение за предоставената услуга. Сочи, че договорът за поръчителство не е установен в противоречие с добрите нрави, тъй като приложение следва да намери принципа за свободата на договарянето между страните, установен в разпоредбата на чл. 9 ЗЗД. Твърди, че договорът за предоставяне на поръчителство е второ, акцесорно облигационно правоотношение, поради което не следва дължимата по него такса за възнаграждение на поръчителя да бъде включена в годишния процент на разходите по договора за кредит. Поддържа, че твърденията за недействителност на договора за поръчителство не следва да се кредитират, тъй като ответното дружество е вписано като финансова институция, която предоставя гаранционни сделки по занятие, като извършва търговската си дейност в съответствие с всички приложими законови разпоредби. По така изложените съображения се моли за отхвърляне на предявените искове и присъждане на сторените в производството разноски.

Съдът, като съобрази събраните писмени доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявен е положителен установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК във вр. с чл. 22 ЗПК, съединен с положителен установителен иск по чл. 124, ал. 1 ГПК във вр. с чл. 26, ал. 1, предл. 3-то ЗЗД, чл. 26, ал. 1, предл. 2-ро ЗЗД вр. чл. 19, ал. 4 ЗПК и чл. 143 ЗЗП.

От събраните по делото доказателства се установява, че между ищеца и „Изи Асет Мениджмънт“ АД е сключен договор за паричен заем № ***** от ***** г., по силата на който ответникът е предоставил на ищеца сумата от 2 000 лв. срещу насрещното задължение на ищеца – кредитополучател, да върне предоставения му за възмездно ползване финансов ресурс. Установен е годишен лихвен процент и годишен процент на разходите .

С разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от договора страните са постигнали съгласие, че заемополучателят следва да обезпечи задължението си с осигуряване на поне едно от следните обезпечения: две физически лица – поръчители, всяко от които да отговаря на следните изисквания – да представи служебна бележка от работодател за размер на трудовото възнаграждение, нетния размер на осигурителния му доход да е в размер над 1 000 лв., да работи по безсрочен трудов договор, да не е заемател или поръчител по друг договор за паричен заем, сключен с „Изи Асет Мениджмънт“ АД, да няма незаплатени осигуровки за последните две години, да няма задължения към други банкови и финансови институции или ако има кредитната му история в ЦКР към БНБ една година назад да е със статус не по-лош от 401 „Редовен“; банкова гаранция с бенефициер – заемодателя, за сумата по чл. 2, т. 7 от договора, със срок на валидност – тридесет дни след крайния срок за заплащане на задълженията по договора; или **одобreno** от заемодателя дружество – поръчител, което предоставя гаранционни сделки.

По делото е представен Договор за предоставяне на поръчителство № ***** от ***** г., сключен между „Файненшъл България“ ЕООД чрез „Изи Асет Мениджмънт“ АД в качеството му на посредник, и ищеца – потребител. По силата на така сключения договор по възложение на потребителя поръчителят поема задължение да сключи договор за поръчителство с „Изи Асет Мениджмънт“ АД, по силата на който да отговаря солидарно с потребителя за изпълнение на всичките му задължения, възникнали по силата на договор за паричен заем № ***** от ***** г.,. Установено е, че договорът влиза в сила в случай, че потребителят не изпълни задължението си по чл. 4, ал. 2 от Договора за паричен заем в указания срок. С разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от Договора за предоставяне на поръчителство

е установено, че за поемане на задължението от поръчителя, потребителят дължи възнаграждение на поръчителя, платимо разсрочено на вноски, дължими на падежа на плащане на погасителните вноски по договора за паричен заем, сключен с „Изи Асет Мениджмънт“ АД. С разпоредбата на чл. 3, ал. 2 от Договора е установено, че потребителят заплаща възнаграждението по начините, установени в договора за паричен заем. С клаузата на чл. 3, ал. 3 е договорено, че „Изи Асет Мениджмънт“ АД е овластен да приема вместо поръчителя изпълнение на задължението на потребителя за заплащане на възнаграждение по договора.

Съгласно чл. 22 ЗПК, във вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за потребителски кредит е недействителен, ако в същия не е посочен годишен процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Предвид това е необходимо в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжника, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. В конкретния случай е посочено, че ГПР е 40, 90 %, но от съдържанието на договора не може да се направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран ГПР. Нещо повече, възнаграждението по договора за предоставяне на гаранция е установено в полза на кредитодателя по договора за кредит, доколкото чрез сключване на процесния договор последното постъпва в неговия патримониум, като се заплаща ведно с месечните погасителни вноски по договора за кредит. Следва да се отбележи също така, че договорът за предоставяне на гаранция влиза в сила в случай, че потребителят не изпълни задължението си по чл. 4, т.1 и т.2, а именно да предостави някое от следните обезпечения – две физически лица – поръчители, които да отговорят на съответните изисквания или банкова гаранция. Изискванията, които посочената клауза от договора възвежда за потребителя са на практика неосъществими за него, особено предвид обстоятелството, че последният търси паричен кредит в сравнително нисък размер. Предвид това, не само правно, но и житейски необосновано е да се счита, че потребителят ще разполага със съответна възможност да осигури банкова гаранция в определения размер., за което съответната банкова институция ще изисква също заплащане, или поне две лица - поръчители, които да отговорят на многобройните, кумулативно поставени изисквания към тях. Тоест, поставяйки изначално изисквания, за които е ясно, че са неизпълними от длъжника, кредитодателят си осигурява сигурно сключване на договор за предоставяне на гаранция, възнаграждението по който договор се заплаща с всяка вноска по договора за кредит и постъпва в неговия имуществен патримониум. От изложеното следва, че по този начин се установява допълнително задължение за длъжника, респ. допълнително възнаграждение за кредитодателя, като това възнаграждение следва да бъде включено при формирането на ГПР.

Всичко това поставя потребителя в подчертано неравностойно положение спрямо кредитора и на практика няма информация колко точно е оскъпяването му по кредита. За да е спазена и разпоредбата на чл. 11, ал.1, т.10 от ЗПК, следва в договора да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но и изрично и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. В конкретния случай, това е особено съществено предвид обстоятелството, че в чл. 2, т. 7 от Договора като обща сума за заплащане от потребителя е посочена 2383,68 лв. В тази величина, обаче, не е включена дължимото по Договор за предоставяне на поръчителство № ***** от *****г. възнаграждение. Чрез прибавянето на последната, общата сума, която следва да заплати потребителят възлиза на над два пъти размера на получения в заем финансов ресурс. Тоест,

налице е и пълно разминаване между посочения в договора ГПР, дължима сума за заплащане и действително дължимата величина в края на заемния период.

С оглед приетите по-горе постановки и доколкото се констатира, че в процесния договор е налице несъответствие между действителния и отразения в договора ГПР и включените в него компоненти, то следва да се приеме, че договор за паричен заем № **** от *****Г е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, поради което не следва да се пристъпва към изследване и на останалите сочени от ищеца основания за недействителност на договора.

По предявеният установителен иск против „Файненшъл България“ ЕООД, съдът намира следното:

Ищецът счита, че задължението за заплащане на възнаграждение по договора за поръчителство не е възникнало, тъй като на основание чл. 138, ал. 2 ЗЗД договорът за поръчителство, който има аксесорен характер е недействителен, предвид недействителността на договора за паричен заем на основание чл. 22 ЗПК. Предвид установената неоснователност на главния иск, не са налице сочените от ищеца основания за недействителност на договора за поръчителство, който има аксесорен характер.

В договора за гаранция е установено, че задължението на поръчителя – в качеството му на трето лице по обезпечаваното задължение, е възмездно, доколкото последното се поема срещу насрещното задължение на заемателя за заплащане на възнаграждение, платимо на вноски. При тълкуване клаузите на договора и действителната обща воля на страните на основание чл. 20 ЗЗД, съдът намира, че обезпечението от страна на ответника е поето срещу възнаграждение – т.е. възмездно, но заплащането му е установено разсрочено, **ведно** с месечните погасителни вноски по заема. Установено е, че заемотателят е овластен от поръчителя да приема заплащане на задълженията по договора за предоставяне на поръчителство.

Съдът намира, че договорът за поръчителство е недействителен, поради установяването му в противоречие с добрите нрави, доколкото единствената цел, поради която е сключен е установяване на допълнително задължение за длъжника, респ. допълнително възнаграждение за кредитодателя.

На първо място следва да се посочи, че съгласно уговорките, установени в договора за кредит, условие за отпускане на финансовият ресурс, представлява обезпечаване на вземането на кредитодателя с поръчителство от трето лице, одобрено от страна на кредитора – заемотател – арг. чл. 4, ал. 1, т. 3 от договора за паричен заем.

На следващо място, съдът намира, че възнаграждението по договора за предоставяне на поръчителство е установено в полза на кредитодателя по договора за кредит, доколкото чрез сключване на процесния договор, последното постъпва в неговия патримониум. Това е така, тъй като кредитодателят “Изи Асет Мениджмънт” АД и поръчителят “Файненшъл България” ЕООД имат качеството на свързани лица. При осъществена служебна справка в Търговския регистър съдът установи, че едноличен собственик на капитала на поръчителя е кредиторът по договора за кредит “Изи Асет Мениджмънт” АД. По този начин, **в разрез с нормите на добросъвестността**, е установено допълнително възнаграждение в полза на заемотателя. С Решение № 165/02.12.2016 г. на ВКС по т. д. № 1777/2015 г., I т. о., ТК е разяснено, че добросъвестността, по принцип се свързва с **общоприетите правила за нравственост на поведението при осъществяване на търговските практики**, произтичащи от законите, обичая и морала, установен в даден етап от развитието на човешкото общество, което е формирало конкретните етични норми при изпълнение на задълженията и упражняване на правата на членовете на общност. В случая в разрез с нормите за добросъвестност на страните, търговецът, който е икономически по-силната страна в правоотношението, се е възползвал от своето правно положение, като е осигурил допълнително възнаграждение в своя полза, чрез осигуряване на поръчител срещу

възнаграждение.

Този извод на съда се подкрепя и от клаузите на договора за предоставяне на поръчителство, в които е установено, че възнаграждението по договора се заплаща ведно с месечните погасителни вноски чрез „Изи Асет Мениджмънт“ АД, който да се счита овластен да приема изпълнение на задължението.

Следва да се посочи, че с договора за поръчителство поръчителят се задължава спрямо кредитора да отговаря при неизпълнение от длъжника. По отношение на кредитора той отговаря за чуждо задължение и затова, ако плати, той има регрес срещу длъжника за всичко, което е платил със законната лихва от деня на плащането. Следователно и доколкото по принцип договорът за поръчителство се сключва между кредитора и поръчителя и по силата на последния в полза на кредитора се поражда право да претендира вземането си от още едно лице, поело задължение заедно с главния длъжник, няма пречка този договор да е установен като възмезден, но такова задължение следва да се установи за обезпечения кредитор като насрещна престация срещу поетото от страна на поръчителя задължение. Установяване на такова задължение в тежест на главния длъжник, също следва да се приеме за сключено в разрез с добрите нрави.

Поради така изложените съображения и доколкото договорът за поръчителство е сключен единствено с цел, в разрез с нормите на добросъвестността, да се установи допълнително възнаграждение за кредитодателя предявеният против „Файненшъл България“ ЕООД иск следва да бъде уважен, поради сключване на договора в противоречие с добрите нрави.

При този изход на правния спор и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищеца следва да бъдат присъдени сторените от последния разноски в размер на заплатените държавни такси за разглеждане на делото, както и депозит за ВЛ в размер на 150, за който следва да бъде осъден първия ответник.

В производството по делото ищецът е защитаван на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв., поради което в полза на процесуалния му представител – адв. Е. И. следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер на 600 лв./ за всеки иск по 300 лева/, определено на основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв. във вр. с чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в редакцията ѝ към момента на сключване на договора за правна защита и съдействие – ДВ, бр.7.

Така мотивиран, Пловдивският районен съд

РЕШИ:

ПРИЕМА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на „Изи Асет Мениджмънт“ АД, ЕИК 131576434, със седалище и адрес на управление гр. София, ж.к. Люлин 7, бул. „Джавахарлал Неру“ № 28, ет. 2, ап. 40-46 по предявения от Л. Д. Д., ЕГН ***** иск с правно основание чл. 124 ГПК, че сключеният между страните договор за паричен заем № ***** от *****г г. е недействителен на основание чл. 22 вр. чл. 11, ал. 1, т.10 ЗПК.

ПРИЕМА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на „Файненшъл България“ ЕООД, ЕИК 202513690 по предявения Л. Д. Д., ЕГН ***** иск с правно основание чл. 124 ГПК, че сключеният между страните договор за предоставяне на поръчителство № *****от *****г. е недействителен поради противоречието му с добрите нрави.

ОСЪЖДА „Изи Асет Мениджмънт“ АД, ЕИК 131576434 да заплати на основание чл. 78, ал. 1 ЗЗД на Л. Д. Д., ЕГН ***** сумата от **245,32 лв.** – съдебно-деловодни разноски в в настоящото производство.

ОСЪЖДА „Файненшъл България“ ЕООД, ЕИК 202513690 да заплати на основание чл. 78, ал. 1 ЗЗД на Л. Д. Д., ЕГН ***** сумата от 73,16 лв. – съдебно-деловодни разноси в в настоящото производство.

ОСЪЖДА Изи Асет Мениджмънт” АД, ЕИК 131576434, да заплати на основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв. във вр. с чл. 7, ал. 1, т. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, на адв. Е. И., сумата от 300 лв. – адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално в настоящото производство.

ОСЪЖДА „Файненшъл България“ ЕООД, ЕИК 202513690, да заплати на основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв. във вр. с чл. 7, ал. 1, т. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, на адв. Е. И., сумата от 300 лв. – адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално в настоящото производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване, с въззивна жалба пред Окръжен съд – Пловдив, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от настоящото решение да се връчи на страните.

Съдия при Районен съд – Пловдив: _____